

כיצד לתקשר עם אנשים עם מוגבלות שכלית החולים בסרטן?

* המסמך מבוסס על מחקרן של פרופ' מירי כהן, פרופ' מיכל סופר וד"ר שרית ארבל אלון, במימון קרן שלם.

✓ תפקוד שכלי נמוך (2 סטיות תקן ומטה מהממוצע)

✓ קשיים בהתנהגות מסתגלת (אי יכולת לעצמאות ואחריות בהתאם לגיל הכרונולוגי)

✓ המוגבלות התפתחה בגיל צעיר

מהי מוגבלות שכלית (מש"ה)

ההגדרה העדכנית כוללת שלושה מרכיבים מרכזיים:

ממצאים עיקריים

- המידע על המחלה והטיפול נמסר בעיקר לבני משפחה במקום לחולה וגרם לתחושה של חוסר שליטה אצלו
- הצוות לא עודד את החולים לשאול שאלות.
- החולים חווים חרדות שאינן מדוברות.
- החולים חשים ב אווירה של סודיות, שמגבירה את תחושת הפחד.
- החולים רוצים להבין יותר; הבנה תפחית חרדה ותשפר תחושת שליטה.

מסקנות

- קיימים חסמי תקשורת והמידע לא מונגש.
- החולים לא מקבלים מענה רגשי מותאם.
- יש לשפר את הנגשת המידע והעצמת החולה דרך שיח מותאם.

רקע

עם העלייה בתוחלת החיים של אנשים עם מש"ה בשנים האחרונות, עלתה גם התחלואה של אוכלוסייה זו במחלות כרוניות, בכללן סרטן. קיימים פערים משמעותיים בין אנשים עם מש"ה לאוכלוסייה הכללית בגישה לטיפול רפואי בשל חסמים שונים כמו תקשורת וסטיגמה בהנגשת מידע רפואי.

מטרת המחקר

לבחון את חווית החולי ואת ההתמודדות עם סרטן בקרב אנשים עם מש"ה

המלצות לתקשורת אפקטיבית

תקשורת היא המפתח לא רק להשגת מידע אלא גם לתחושת מעורבות ונינוחות של החולה. לכן:

- חשוב להקדיש זמן כדי להבטיח תקשורת נגישה ומותאמת שתתן לחולה תחושה שרואים ומתייחסים אליו.
- חשוב לדבר עם האדם ולא עם המלווים שלו.
- חשוב להקצות זמן רב יותר לכל מפגש, להכיר ולבסס אמון.
- חשוב לשאול שאלות, לברר את רצון החולה ובכך להפחית חשש וחרדות.
- חשוב לשלב עובדת סוציאלית בהסברים ובתהליך הטיפול.
- חשוב להשתמש בשפה פשוטה להשתמש בדוגמאות ובאיורים.
- חשוב להשתמש במידת האפשר במילים יום-יומיות.
- חשוב להסביר באופן ישיר אך בשפה פשוטה ובמשפטים קצרים, את האבחנה, הבדיקות והטיפולים.
- חשוב לחלק את המידע לחלקים.
- חשוב לאפשר ולעודד שאלות.
- חשוב לשאול שאלות פתוחות; שאלות כן/לא יענו בד"כ לפי מה שהחולה ירגיש שמצופה ממנו.

לעמוד הרשמי של המחקר באתר קרן שלם <<

ניתן להתייעץ ולהעזר בגורמים הבאים לגבי תקשורת, קבלת החלטות, והיבטים אתיים:

פרופ' מיכל סופר
אוניברסיטת חיפה

msoffer@staff.haifa.aci.il

פרופ' מירי כהן
אוניברסיטת חיפה

mcohen2@univ.haifa.ac.il

ד"ר שגית ארבל אלון
רופאה ראשית, מנהלת מערך
שירותי הבריאות, משרד
הרווחה והביטחון חברתי
SagitA@molsa.gov.il